

Beleidskader Peuteropvang Alkmaar vanaf 2016

— Gewijzigd naar aanleiding van
Commissie Sociaal 18 augustus 2015

Inhoudsopgave

inleiding.....	3
1. Rijksbeleid en gemeentelijk beleid: Harmonisering van peuterspeelzalen en kinderopvang.....	5
2. Verschillen tussen peuterspeelzaalwerk en peuteropvang	6
3. Huidige situatie in 2015: Peuterspeelzaalwerk gemeente Alkmaar	7
4. Beleidsuitgangspunten voor peuteropvang 2016 en verder.....	8
5. De financiële vertaling.....	12
6. Gevolgen van de omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang.....	14
7. Aandachtspunten.....	15
Begrippenlijst.....	16

Inleiding

Voor u ligt het beleidskader peuteropvang. Dit beleidskader vormt de basis voor de omvorming van het peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang in de gemeente Alkmaar.

Op 11 juni 2014 heeft het college van Alkmaar besloten de peuterspeelzalen om te vormen naar peuteropvang. In het coalitieakkoord "Het wordt zomer 2015-2018" streeft de coalitie ernaar om- wanneer de markt er om vraagt- kinderopvang mogelijk te maken. Daarnaast spelen ook de volgende afwegingen een belangrijke rol.

Harmonisatie en transparantie van het subsidiebeleid

De voormalige gemeenten Schermer, Graft-De Rijk en Alkmaar hebben ieder eigen regels voor subsidiëring van het peuterspeelzaalwerk. Als gevolg van de fusie van de drie gemeenten wordt gezocht naar een eenduidige en transparante bekostiging voor het peuterspeelzaalwerk in de nieuwe gemeente Alkmaar. Door de omvorming van het peuterspeelzaalwerk wordt de harmonisatie van het subsidiebeleid voor peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VE) gerealiseerd.

Als de peuterspeelzalen straks *peuteropvang* zijn, dan moet de organisatie voldoen aan de vereisten voor kinderopvang. Werkende ouders kunnen hiervoor kinderopvangtoeslag via de belasting krijgen. Ouders die hiervoor niet in aanmerking komen vallen onder de nieuwe gemeentelijke subsidieregeling. Door deze subsidieregeling af te stemmen op de regeling voor kinderopvangtoeslag wordt de hoogte van de (inkomensafhankelijke) ouderbijdrage en de kwaliteit van de opvang voor alle ouders gelijk (werkend of niet werkend, doelgroepkind of niet doelgroepkind).

Maatschappelijke ontwikkeling

Het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen (kinderopvang en peuterspeelzalen) werken meer en meer met elkaar samen. Na invoering van de Wet OKE in 2010 zijn kwaliteitsverbeteringen in voorschoolse voorzieningen doorgevoerd. Dit heeft landelijk een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontstaan van Integrale Kindcentra (hierna IKC). In Alkmaar worden voorbereidingen getroffen om een eerste pilot IKC per 1 januari 2016 te starten.

Door de omvorming naar peuteropvang wordt voldaan aan de vereisten voor kinderopvang. Hierdoor wordt de kwaliteit niet alleen versterkt, maar ook eenduidig en geborgd. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan de vorming van een IKC.

Bij de totstandkoming van dit beleidskader zijn alle peuterspeelzaalorganisaties betrokken. Ook de kinderopvangorganisaties en de besturen van het basisonderwijs zijn meegenomen in het proces.

Leeswijzer

In de eerste drie hoofdstukken wordt de achtergrond van de omvorming toegelicht. In hoofdstuk 1 wordt hiervoor ingegaan op het rijksbeleid en de consequenties die dit heeft voor de gemeentelijke verantwoordelijkheid. In hoofdstuk 2 zijn de kenmerken van het peuterspeelzaalwerk en van peuteropvang uitgewerkt. De huidige situatie van het peuterspeelzaalwerk is in hoofdstuk 3 omschreven.

Hierna wordt de nieuwe situatie geschetst. De beleidsuitgangspunten die het beleidskader voor de peuteropvang vormen zijn in hoofdstuk 4 uitgewerkt en in hoofdstuk 5 vindt de financiële vertaling plaats.

Tenslotte wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op de gevolgen van de omvorming op de ouderbijdrage en op de gevolgen voor de peuterspeelzaalorganisaties. In hoofdstuk 7 zijn nog enkele specifieke aandachtspunten voor de uitvoering van het beleid benoemd.

1. Rijksbeleid en gemeentelijk beleid: Harmonisering van peuterspeelzalen en kinderopvang

In 2012 kondigde de rijksoverheid aan de onderlinge afstemming tussen onderwijs en de voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzaalwerk en kinderopvang) te willen optimaliseren door de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang te gaan brengen.

In 2013 zette de rijksoverheid een stap verder in dit harmonisatie-proces van peuterspeelzalen en kinderopvang, door:

1. versterking van de pedagogische kwaliteit;
2. één kwaliteitskader voor peuterspeelzalen en kinderopvang;
3. één financieringsstructuur voor werkende ouders.

De rijksoverheid zet inmiddels stappen naar een totale harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen per 2018. Peuterspeelzalen moeten dan voldoen aan de vereisten voor kinderopvang. Een gevolg hiervan is dat de rijksoverheid vanaf 2018 kinderopvangtoeslag beschikbaar stelt voor peuterspeelzaalwerk. Werkende ouders kunnen dan kinderopvangtoeslag krijgen voor peuterspeelzaalwerk.

Naast dit voornemen van de rijksoverheid voor 2018 wordt ook de regeling voor kinderopvangtoeslag aangepast. De organisaties ontvangen straks rechtstreeks de kinderopvangtoeslag van de rijksoverheid. De plannen zijn om dit via DUO (de Dienst Uitvoering Onderwijs) aan de organisaties uit te betalen.

Gemeentelijke verantwoordelijkheid

Alleenverdieners of niet werkende ouders hebben geen recht op Kinderopvangtoeslag. Bekostiging voor peuters van deze alleenverdieners of niet werkende ouders (de zgn. niet-toeslagouders) blijft een beleidsvrijheid van de gemeente. Alkmaar kiest er voor om ook voor deze peuters een voorschoolse voorziening te faciliteren. Deze keuze past in de investering die de coalitie wil doen in onderwijs. De peuterspeelzalen fungeren als belangrijke voorschoolse voorziening, waarbij het met name mogelijk is om taalachterstand in een vroeg stadium te signaleren en aan te pakken. Het vroegtijdig aanpakken is van groot belang om te voorkomen dat taalachterstand en laaggeletterdheid een goede toekomst op de arbeidsmarkt en in de samenleving blokkeren.

Gemeenten zijn verplicht om voor doelgroepputers voldoende Voor- en vroegschoolse educatie (WE)¹ te bieden.

Consequenties harmonisering peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

Tabel 1. Gefaseerde landelijke invoering van de harmonisatie

Wanneer	Wat	Consequenties
1 januari 2015	<i>Peuterspeelzalen:</i> 1 beroepskracht op 16 peuters i.p.v. 14. <i>Kinderopvang:</i> 2 beroepskrachten op 16 peuters i.p.v. 14	Verlaging van de kostprijs per peuter.
1 juli 2015	Vier-ogen principe voor kinderopvang en peuterspeelzalen	Beperkte aanpassing pedagogisch beleidsplan
1 januari 2018	Dezelfde kwaliteitseisen Kinderopvang en Peuterspeelzaal of Peuteropvang -7 Per groep 2 beroepskrachten	Gemeenten betalen alleen voor niet-toeslagouders. Korting op gemeentefonds.

¹Voor- en Vroegschoolse educatie is erop gericht ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar te voorkomen of te verminderen o.a. met behulp van erkende educatieve programma's.

2. Verschillen tussen peuterspeelzaalwerk en peuteropvang

De belangrijkste kenmerken van peuterspeelzaalwerk en peuteropvang zijn in het schema hieronder uiteengezet. Hierin is te zien waar de belangrijkste verschillen tussen beide vormen van voorschoolse voorzieningen liggen. In Hoofdstuk 4 wordt de financiering van peuteropvang verder uitgewerkt.

Tabel2. Kenmerken van peuterspeelzaalwerk en peuteropvang

	Oude situatie	Nieuwe situatie
	Peuterspeelzaalwerk	Peuteropvang
Kwaliteitseisen	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 2015, onderdeel peuterspeelzalen.	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 2015, onderdeel kinderopvang.
Kunnen ouders Kinderopvangtoeslag aanvragen?	Nee, valt niet onder de vereisten voor kinderopvang waardoor toeslagouders geen Kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen.	Ja, valt onder de vereisten voor kinderopvang, waardoor toeslagouders Kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen.
Financiering	De gemeente subsidieert aanbieders voor plaatsen in de peuterspeelzaten voor alle ouders, ongeacht of ouders wet of geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag.	De gemeente subsidieert aanbieders voor peuters van ouders zonder recht op Kinderopvangtoeslag
Groepsgrootte	16	16
Beroepskracht-kind- ratio	1 beroepskracht, 1 vrijwilliger (Vanuit het Rijksbeleid in het kader van de harmonisering verandert dit per 1 januari 2018 naar 2 beroepskrachten)	2 beroepskrachten
CAO	Welzijn en maatschappelijke dienstverlening	Kinderopvang

3. Huidige situatie in 2015: Peuterspeelzaalwerk gemeente Alkmaar

Huidige aanbieders Peuterspeelzaalwerk

In de gemeente Alkmaar zijn zes aanbieders van (gesubsidieerd) peuterspeelzaalwerk werkzaam.

- De Stichting Peuterspeelzalen Schermer biedt vier peuterspeelzaallocaties in Schermer.
- In Graft- De Rijp gaat het om twee aanbieders; Stichting Peuterspeelzaal Jonas in de Walvis en Stichting Peuterspeelzaal 't Speelhuys.
- In Alkmaar is Stichting Peuterspeelzalen Alkmaar (SPA) de grootste aanbieder, met 14 locaties. De Vlinderboom op School heeft twee peuterspeelzalen en Stichting Peuterspeelzaal De Eenhoorn heeft één peuterspeelzaallocatie.

Aanvullend koopt Alkmaar een aantal plekken peuteropvang in bij de Stichting Kinderopvang Alkmaar (SKOA) en Kits Oonlie. De SKOA biedt op twee (peuteropvang)locaties ouders de mogelijkheid om de voorziening te betalen met een aanvulling door kinderopvangtoeslag. Kinderopvang Kits Oonlie biedt peuteropvang, waar niet-toeslagouders ook gebruik van kunnen maken. De gemeente betaalt een aanvulling op de ouderbijdrage van niet-toeslagouders.

Huidige subsidie systematiek peuterspeelzaalwerk gemeente Alkmaar

De huidige subsidies zijn gestoeld op historisch gegroeide afspraken. Voor een aantal peuterspeelzalen is een vast subsidiebedrag per jaar afgesproken, dat niet of nauwelijks hoeft te worden verantwoord. Ook worden subsidies verstrekt op basis van een door de instelling ingediende begroting. Bij de vaststelling van de subsidie wordt rekening gehouden met de geïnde ouderbijdragen. De verleende subsidies zijn aanbodgericht

De gesubsidieerde partijen krijgen in de huidige situatie voor een locatie, of per peuterspeelzaalgroep (maximaal 16 peuters), of voor een aantal peuterplaatsen subsidie. Niet alle groepen zijn volledig bezet. Met diverse organisaties zijn geen afspraken over de bezetting gemaakt.

Demografische gegevens en bereik voorschoolse voorzieningen

	Aantal kinderen 0 jaar	Aantal kinderen 1 jaar	Aantal peuters 2jaar	Aantal peuters 3 jaar	Aantal peuters 2,5-4 jaar
Alkmaar	894	1.004	1.142	1.077	1.648
Graft-De Rijp	45	54	50	70	95
Schermer	47	64	55	59	87

Het bereik van de voorschoolse voorzieningen in de gemeente Alkmaar is circa 88%. Ongeveer 48% van de peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar maakt gebruik van dagopvang. Het percentage peuters dat gebruik maakt van peuterspeelzaalwerk is rond de 40%.

4. Beleidsuitgangspunten voor peuteropvang 2016 en verder

Het college heeft reeds op 11 juni 2014 besloten om het peuterspeelzaalwerk om te vormen naar peuteropvang. Op basis van een interactief proces met alle betrokken partijen, zijn er beleidsuitgangspunten geformuleerd om het peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang verder vorm te geven.

4.1 Alle peuterspeelzalen worden peuteropvang

Peuteropvang valt onder de vereisten van kinderopvang van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 2015. Dit sluit aan bij de plannen van het Rijk voor harmonisering van het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang (zie Hoofdstuk 1). Voor een aantal peuterspeelzalen betekent dit een professionele omslag. Daar waar nu nog één beroepskracht samenwerkt met een vrijwilliger staan straks twee beroepskrachten op de groep.

In de huidige situatie ontvangen aanbieders subsidie voor peuters van ouders met- en zonder recht op kinderopvangtoeslag. Door peuterspeelzaalwerk om te vormen naar peuteropvang onder de vereisten van de Wet kinderopvang kunnen ouders met recht op kinderopvangtoeslag (verder: toeslagouders) deze toeslag van het Rijk aanvragen. Dit zorgt voor een kostenbesparing voor de gemeente Alkmaar.

4.2 De organisatie die peuteropvang biedt, onderschrijft de intentieverklaring van 8 april 2015 voor de vorming van Integrale Kind Centra (IKC's) in Alkmaar

Op 8 april 2015 hebben besturen van het basisonderwijs en van voorschoolse voorzieningen een intentieverklaring getekend om te komen tot de vorming van IKC's. Ze streven naar samenwerkingsverbanden tussen basisonderwijs en voorschoolse voorzieningen op de volgende domeinen:

- Pedagogisch/didactisch
- Aansturing en bedrijfsvoering
- Huisvesting
- Profilering en communicatie

Alle organisaties die peuteropvang bieden conformeren zich aan de afspraken uit de intentieverklaring voor de vorming van IKC's in Alkmaar.

4.3 Elke peuteropvang biedt VVE

De financiering van de Rijksoverheid voor VVE is gebaseerd op 100% bereik van alle doelgroepeuters. Op dit moment is het nog niet voor alle doelgroepeuters mogelijk om gebruik te maken van een VVE aanbod. In de voormalige gemeenten Schermer en Graft- De Rijk is nog geen VVE erkend aanbod. In de voormalige gemeente Alkmaar bieden niet alle peuterspeelzalen een VVE aanbod. Door uit te gaan van VVE op elke peuteropvang, ontstaat een dekkend aanbod voor doelgroepeuters in heel Alkmaar. Ook krijgen op deze manier alle ouders (dus ook van doelgroepeuters) een vrije keuze van peuteropvang.

Het bieden van VVE op elke peuteropvang zorgt voor een kwaliteitsslag van het huidige peuterspeelzaalwerk. Het trainingstraject behorende bij de VVE- certificering zet in op een andere werkwijze, waarbijontwikkelingsgerichteen didactische vaardigheden een rol spelen. Dit heeft invloed op de kennis en vaardigheden van de beroepskrachten in de peuteropvang.

Ook wordt verwacht dat de kwaliteitseisen van WE een positieve invloed hebben op de kwaliteit van de peuteropvang.

Peuterspeelzalen zonder WE certificering hebben twee jaar nodig om deze certificering te behalen. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2018 deze voorzieningen kunnen voldoen aan de WE-vereisten. Invoering van de peuteropvang met WE- zal dan ook gefaseerd moeten plaatsvinden.

Fase 1: Alle peuterspeelzalen worden per 1 januari 2016 peuteropvang.

Fase 2: De organisaties volgen een traject waarna ze uiterlijk 1 januari 2018 aan de WE vereisten voldoen.

Fase 3: Per 1 januari 2018 verstrekt de gemeente alleen subsidie voor peuteropvang die voldoet aan de WE vereisten.

4.4 Doelgroepeuters nemen ten minste 10 uur per week deel aan WE

Volgens landelijk geldende kwaliteitseisen van WE dient Voorschoolse educatie ten minste vier dagdelen of 10 uur per week plaats te vinden. Sommige peuterspeelzaallocaties in de gemeente Alkmaar zijn 3 dagdelen open. Met drie uur per dagdeel kan geen 10 uur per week geboden worden. Een van de beleidsuitgangspunten is echter dat elke peuteropvang WE biedt. In dit geval start de doelgroepeuter eerder of eindigt later dan de andere peuters, zodat gemiddeld tenminste 10 uur per week WE wordt gevolgd. De organisatie verwerkt in het pedagogisch- didactisch beleidsplan de wijze waarop ze voldoen aan de 10-uurs vereiste.

4.5 Deelnemende peuters zijn ten minste 2 jaar.

De SPA hanteert de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar voor deelname aan peuterspeelzalen. Alle overige peuterspeelzalen hanteren 2 jaar als minimumleeftijd. Door verhoging van de startleeftijd vrezen de besturen dat ze dagdelen zullen moeten sluiten. Dit punt wordt in de overgangsregeling, die na vaststelling van het beleidskader wordt ontwikkeld, meegenomen.

4.6 Kindgebonden financiering

De financiering van peuterspeelzaalwerk verandert met de omvorming naar peuteropvang van een aanbod gerichte subsidie naar een vraaggerichte subsidie. Hierdoor ontstaat een kindgebonden financiering. De gemeente subsidieert straks alleen nog voor de deelnemende peuters van niet-toeslagouders én voor deelnemende doelgroepeuters.

Toeslagouders betalen de kostprijs aan de peuteropvang en ontvangen een gedeelte terug via kinderopvangtoeslag.

Ook andere organisaties kunnen, indien ze voldoen aan de gestelde vereisten, subsidie voor peuteropvang voor niet-toeslagouders en voor doelgroepeuters aanvragen.

De aanbieder van peuteropvang is in de nieuwe situatie verantwoordelijk voor het bepalen of ouders in aanmerking komen voor een vergoeding van de gemeente. Hiervoor gebruiken zij een aanvraagformulier dat ouders invullen. Niet-toeslagouders komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag van de rijksoverheid, maar wel in aanmerking voor vergoeding van de gemeente.

4.7 Het college stelt jaarlijks de maximale uurprijs vast. Wanneer de gemeentelijke uurprijs hoger is dan maximale uurprijs kinderopvangtoeslag, kunnen Peuteropvangorganisaties met VVE voor alle 2 tot 4 jarige peuters van toeslagouders hiervoor bij de gemeente subsidie aanvragen.

Voor berekening van de subsidie wordt rekening gehouden met de maximale uurprijs die de rijksoverheid voor kinderopvangtoeslag hanteert. In 2015 is dit € 6,84 per uur. Dit betekent dat de basis voor berekening van de ouderbijdrage voor toeslagouders en niet-toeslagouders gelijk is. Dit zorgt voor transparantie.

4.8 Ouders betalen naar inkomen

Dit beleidsuitgangspunt gaat uit van harmonisering van de ouderbijdrage. Deze wordt inkomensafhankelijk. Voor berekening wordt gebruik gemaakt van de adviestabel van de VNG. Deze is afgeleid van de tabel voor kinderopvangtoeslag.

* 4.9 Een peuterplaats biedt standaard 6 uur peuteropvang per week gedurende 40 weken. Ouders hebben de keuze om ook een halve peuterplaats, te weten 3 uur peuteropvang per week, af te nemen.

* Peuteropvang vindt plaats op twee dagdelen per week gedurende 40 weken per jaar. De huidige organisaties bieden 2,5 tot 4 uur peuterspeelzaalwerk per dagdeel. De meeste peuterspeelzalen in Alkmaar zijn drie uur per dagdeel open (= 6 uur per week). Voor het halen en brengen van de peuters wordt uitgegaan van 0,5 uur per dagdeel. Om de huidige organisaties tegemoet te komen in hun openingstijden en de tijd voor halen en brengen kan worden uitgegaan van een minimum van 3 uur per dagdeel. Terwijl de gemeente hiervoor 7 uur per week vergoedt. De maximale vergoeding per peuterplaats wordt dan 7 uur x 40 weken x de maximale uurprijs voor kinderopvangtoeslag.

4.10 Subsidie aan de aanbieder van peuteropvang

De rijksoverheid betaalt tot 2018 de kinderopvangtoeslag aan de ouder. De toeslagouder betaalt de totale prijs voor peuteropvang aan de aanbieder.

Tot nu toe betaalt de gemeente de subsidie aan de aanbieder. Bij de afrekening van de subsidie wordt de, door de aanbieder geïnde, ouderbijdrage verrekend.

Ook in de nieuwe situatie betaalt de gemeente subsidie aan de aanbieder. Deze werkwijze past in de huidige financieringssystematiek. De organisaties ontvangen voorschotten op basis van de verwachte deelname van peuters. Dit komt de liquiditeit van de organisaties ten goede.

Als de gemeente nu zou aansluiten bij de huidige werkwijze voor kinderopvangtoeslag, dan zou de gemeente aan de ouders moeten uitbetalen. Niet alleen vergt dit een uitgebreide administratie, maar ook zullen waarborgen moeten worden ingebouwd voor de privacy van de peuters en de ouders. Bovendien wil de rijksoverheid niet voor niets de werkwijze in 2018 aanpassen.

4.11 Keuzevrijheid voor alle ouders

Alle ouders zijn vrij in de keuze van peuteropvang in een voorschoolse voorziening. Het maakt straks niet uit of ouders werken of niet werken, of een peuter doelgroepkind is of niet.

De ouderbijdrage voor doelgroepeuters is gelijk aan die voor andere peuters

Het is belangrijk dat alle doelgroepeuters aan WE kunnen deelnemen. De omvorming naar peuteropvang mag geen grotere financiële belemmering zijn voor ouders om van deze extra dagdelen gebruik te maken. De ouderbijdrage voor doelgroepeuters wordt daarom alleen berekend over de eerste twee dagdelen.

Het niet berekenen van een ouderbijdrage over het derde en vierde dagdeel, horende bij het WE aanbod, is wenselijk aangezien deze extra dagdelen veelal geen eigen keuze is van ouders. Het derde en/of vierde dagdeel (samen met de eerste twee dagdelen minimaal 10 uur WE per week) wordt door subsidie gedekt.

In combinatie met het beleidsuitgangspunt 'Ouders betalen naar inkomen'(zie paragraaf 4.7) heeft dit tot gevolg dat ouders met lagere inkomens minder ouderbijdrage betalen. Dit geldt dus ook voor ouders van doelgroepeuters.

4.13 Oe peuteropvang gaat in op 1 januari 2016

De nieuwe subsidieregeling gaat in op 1 januari 2016. Alle organisaties die voldoen aan de vereisten die gesteld worden in de "Subsidieverordening Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie, gemeente Alkmaar, 2016" en in de "Nadere regels Subsidie Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie, gemeente Alkmaar, 2016" (door college vast te stellen na raadsbesluit over de subsidieverordening) kunnen subsidie aanvragen.

5. De financiële vertaling

Het omvormen van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang met WE heeft gevolgen voor de grondslag waarop subsidies worden toegekend.

Oude regeling

Voor 2015 heeft de gemeente Alkmaar de volgende subsidies² beschikbaar gesteld:

- a. € 502.168 voor 543³ plaatsen peuterspeelzaalwerk (dekking gemeentelijk budget)
- b. € 856.662 voor 201 plaatsen WE (dekking OAS budget)
- c. € 358.082 voor WE-activiteiten op basis van bestuursafspraken met het rijk (dekking OAS budget).

Nieuwe regeling

In de nieuwe regeling betaalt de gemeente alleen voor reguliere peuteropvang voor peuters van ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag en voor doelgroep-peuters. De financiële gevolgen van de nieuwe regeling voor zowel het gemeentelijk budget voor de reguliere peuteropvang als voor het OAS-budget voor de doelgroepeuters zien er als volgt uit:

Reguliere peuteropvang= gemeentelijk budget

Uit onderzoek blijkt, dat maximaal 50% van de ouders afhankelijk is van een gemeentelijke regeling.

Gebaseerd op het huidige bereik van het peuterspeelzaalwerk dienen maximaal 272 peuters voor de gemeentelijke subsidie in aanmerking te komen. Rekening houdend met een gemiddelde ouderbijdrage kost dit de gemeente, gebaseerd op de gegevens 2015, maximaal:

272 peuters x € 1.615 (= kostprijs 2015-gemiddelde ouderbijdrage) = € 439.280.

Dit levert een budgetruimte voor de overgangsregeling op van:
€ 502.168 - € 439.280 = € 62.888

Deze budgetruimte wordt aangevuld met de decentralisatie-uitkering Wet OKE die de gemeente ontvangt voor versterking van peuterspeelzalen. Deze uitkering ontvangen alle gemeenten sinds 2010 in het gemeentefonds. In de begroting van Alkmaar is dit ingezet binnen het "Product Peuterspeelzalen". Voor 2016 gaat het om € 195.797. Omdat het is ingezet als financiering voor de peuterplaatsen valt dit nu vrij en kan het aan de budgetruimte worden toegevoegd. Het beschikbare bedrag voor de overgangsregeling voor 2016 wordt hiermee € 62.888 + € 195.797 = € 258.685.

Doelgroepeuters=OAB-budget

In de nieuwe regeling wordt een kindgebonden subsidie beschikbaar gesteld voor:

1. De eerste twee dagdelen peuteropvang voor doelgroepeuters van niet-toeslagouders
2. Het derde en vierde dagdeel peuteropvang voor alle doelgroepeuters
3. Een WE-deelname vergoeding

Ad 1. Gelijk aan de verdeling van de ouders voor reguliere peuteropvang gaan we ervan uit dat maximaal 50% van de ouders van doelgroepeuters in aanmerking komt voor de gemeentelijke regeling. Rekening houdend met een gemiddelde ouderbijdrage wordt maximaal het volgende bedrag ten laste gebracht van het OAS-budget:

100doelgroepeutersx€1.615 € 161.500

² Gegevens uit de beschikkingen 2015 Alkmaar, Graft-De Rijp en Schermer

³ Totaal aantal reguliere peuters obv de beschikbare cijfers

Ad 2. Voor het derde en vierde dagdeel wordt € 1.915 per doelgroepeuter beschikbaar gesteld. Ten laste van het OAS-budget komt maximaal: 201 doelgroepeuters x € 1.915 € 384.915

Ad 3. Per deelnemende doelgroepeuter wordt een WE-deelname vergoeding betaald. Maximaal nemen door in- en uitstroom 300 doelgroepeuters deel. Uitgaande van 20 leidsteren (ondersteuning, bijscholing, materialen, opleiding) wordt een jaarvergoeding van € 1.000 per doelgroepeuter berekend. Ten laste van het OAS-budget komt maximaal: 300 x € 1.000 € 300.000

Verwacht benodigd OAS-budget voor WE 2016 € 846.415

Ten opzichte van de begroting 2016 levert dit de volgende budgetruimte binnen de OAS-gelden voor 2016 op: € 1.214.744 -€ 846.415 = € 368.329.

Resumé

Op basis van beschikbare cijfers, aannames en schattingen ontstaat in 2016 de volgende budgetruimte:

	Oude regeling	Nieuwe regeling	Budgetruimte
Peuterspeelzaalplaatsen (regulier)	€ 502.168	€ 439.280	€ 62.888
WE plaatsen en activiteiten	€ 1.214.744	€ 846.415	* € 368.329
Decentralisatie-uitkering wet OKE			**€ 195.797
	€ 1.716.912	€ 1.285.695	€ 627.014

* De budgetruimte € 368.329 kan niet als bezuiniging worden opgevoerd. Het zijn geormerkte OAS rijksmiddelen. Dit betekent dat het bestemd moet worden voor onderwijsachterstandsbeleid. Als er geen bestemming voor is moet het geld terug.

** De decentralisatie-uitkering vanuit de Wet OKE zal naar verwachting in 2018 vervatJen Voor Alkmaar betekent dit een uitname uit het gemeentefonds van € 195.797.⁴

De totale budgetruimte van € 627.014 die in 2016 nog beschikbaar is, wordt ingezet ten behoeve van de overgangsregeling, de bestuursafspraken met het rijk en de WE-certificering van leidsters. De verwachte besparing vanaf 2017 op het gemeentelijk budget is € 62.888.

⁴ Alkmaar+ Schermer+ Graft-De Rijk: € 146.372 + € 29.320 + € 20.105= € 195.797.

6. Gevolgen van de omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang

Het omvormen van alle peuterspeelzalen tot peuteropvang leidt tot een voorziening die valt onder de wettelijke vereisten voor kinderopvang (zie ook Hoofdstuk 2). De belangrijkste gevolgen hiervan voor ouders en organisaties staan hieronder uitgewerkt.

Gevolgen voor ouders

De omvorming van het peuterspeelzaalwerk en de subsidieregeling die hieraan verbonden wordt heeft gevolgen voor de ouderbijdrage. De ouderbijdrage wordt voor alle ouders inkomensafhankelijk. Voor de lage inkomens wordt de ouderbijdrage gelijk of lager dan de huidige ouderbijdrage. In onderstaande tabel is de huidige ouderbijdrage voor ouders bij de SPA (inkomensafhankelijke ouderbijdrage) en de Stichting Peuterspeelzalen Schermer (vaste ouderbijdrage) vergeleken met de inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor peuteropvang.

Tabel 3: Vergelijking huidige ouderbijdrage met inkomensafhankelijke ouderbijdrage peuteropvang

Inkomen ouder(s)	SPA	St. Peuterspeelzalen Schermer	Peuteropvang
Tot € 17.628	€ 368	€ 612	€ 179
€ 30.000	€ 644	€ 612	€ 392
Vanaf € 39.247	€ 920	€ 612	€ 529
Vanaf € 102.706	€ 920	€ 612	€ 1.571

Zoals uit de tabel blijkt is peuteropvang voor de meeste ouders goedkoper. Bovendien maakt het voor ouders financieel gezien niet meer uit voor welke peuteropvang ze kiezen.

Gevolgen voor organisaties van peuterspeelzaalwerk

De omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang vergt inspanning van alle organisaties voor peuterspeelzaalwerk, maar biedt ook kansen. Doordat er gelijkheid van financiering ontstaat, kunnen andere onderscheidende zaken bepalend worden voor de keuze van ouders.

De gesubsidieerde peuterspeelzaalorganisaties zijn bijna allemaal vrijwilligersorganisaties met een aantal leidsters in dienst. Deze organisaties krijgen een grotere verantwoordelijkheid door de uitbreiding van personeel, budgetten en de administratie. De nieuwe financierings-systematiek, de kindgebonden financiering, vraagt een omslag in werken. Organisaties moeten ook meer gegevens aan ouders vragen.

Nu betalen ouders vaak een vast bedrag. Straks moet de organisatie in de administratie rekening houden met de regeling waarvoor de ouders in aanmerking komen. Dit vraagt andere voorlichting aan ouders en verschillende administratieve processen.

Een kwaliteitsslag maken is hier de uitdaging en zal uiteindelijk tot voldoening leiden.

De gemeente Alkmaar zet zich in voor een zo soepel mogelijke overgang van het huidige peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang. Gelet op de diversiteit in de subsidiërelaties met de stichtingen voor peuterspeelzaalwerk is het van belang dat met deze organisaties een zorgvuldig uitgewerkte overgangsregeling getroffen wordt. Na besluitvorming door de raad wordt hiermee aangevangen. De bevoegdheid tot het vaststellen van zo'n regeling wordt toegekend aan het college.

7. Aandachtspunten

Participatie organisaties

Tijdens het traject voor de omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang zijn de belanghebbende partijen waaronder schoolbesturen, kinderopvang organisaties en peuterspeelzalen betrokken. Er zijn drie bijeenkomsten gehouden waarin de partijen zijn meegenomen en waarin ze input konden leveren op de gemeentelijke regeling. Hierin hebben de partijen een aantal knelpunten benoemd. De benoemde knelpunten zijn voor een deel te herleiden tot de kindgebonden financiering in relatie tot de maximale uurprijs. Een aantal kinderopvangorganisaties vindt de maximale uurprijs te laag. In de overgangsregeling voor de gesubsidieerde peuterspeelzaalorganisaties wordt een eventueel hogere reële kostprijs gecompenseerd. Een ander deel van de benoemde knelpunten is te herleiden tot het beleidsuitgangspunt 'Elke peuteropvang biedt WE' (zie paragraaf 4.2)

Aantal doelgroeppeuters

De gemeente is verplicht voldoende dekkend aanbod te realiseren voor alle doelgroeppeuters. In 2015 zijn afspraken gemaakt met de SPA voor 201 plaatsen. In de berekening van het budget is rekening gehouden met het aantal gesubsidieerde plaatsen in 2015. Het is onduidelijk of ook doelgroeppeuters uit de kernen Graft-De Rijk en Schermer hiervan gebruik maken. Uit een ruwe schatting blijkt dat ongeveer 20 doelgroeppeuters in deze kernen wonen. Het zou kunnen dat voor deze doelgroeppeuters de DAB-budgetruimte moet worden aangesproken.

In ieder geval wordt in overleg met de uitvoerende organisaties gezocht naar een mogelijkheid voor deze doelgroeppeuters om in de eigen kern WE te volgen.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten maken vast onderdeel uit van de exploitatie van de peuteropvang. In het verleden zijn besluiten over huisvesting genomen die pasten in de financieringswijze die de gemeente hanteerde. Zo werden huisvestingslasten of verhoging hiervan na verhuizing (vaak volledig) meegenomen in de subsidie. In de nieuwe situatie ontvangt de aanbieder een vast bedrag per peuter ongeacht de hoogte van de huisvestingslasten. Deze lasten moeten wel door de organisatie worden opgebracht.

De gemiddelde huisvestingslasten van de SPA, zijn, gerekend over alle peuterspeelzaallocaties, beduidend hoger dan de gemiddelde huisvestingslasten die uit onderzoek van de MO-groep⁵ voor 2015 te herleiden zijn. Voor de korte termijn kan de overgangsregeling hierin tegemoet komen. De SPA zal echter naar mogelijkheden moeten zoeken om de gemiddelde huisvestingslasten te verlagen. De gemeente kan hierin slechts een beperkte rol spelen, zodat de SPA na de overgangsregeling niet bevoordeeld wordt ten opzichte van andere organisaties.

⁵ Kengetallen bedrijfsvoering 2011 en Expertmodellen bedrijfsvoering voor 2013 voor het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang (MO groep 2013)

Begrippenlijst

Doelgroeppeuters:	Peuters die in aanmerking komen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (WE).
IKC:	Integrale Kind Centra.
Kinderopvangtoeslag:	Inkomensafhankelijke bijdrage van de rijksoverheid in de kosten van kinderopvang die onder de wet kinderopvang valt; uitbetaald door de belastingdienst. De hoogte van de kinderopvangtoeslag hangt af van een aantal criteria.
Toeslagouder(s):	ouder(s) die recht heeft/hebben op Kinderopvangtoeslag van de rijksoverheid. De alleenstaande ouder of beide ouders combineren de zorg voor het kind met arbeid, studie, een traject naar werk of een inburgeringscursus.
Niet-toeslagouder(s):	ouder(s) die geen recht heeft/hebben op Kinderopvangtoeslag van de rijksoverheid.
Peuteropvang:	Peuterspeelzaalwerk onder de wettelijke vereisten voor kinderopvang.
Peuterspeelzaalwerk:	De verzorging, opvoeding en het bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen uitsluitend bestemd voor kinderen vanaf de leeftijd van twee en een half jaar tot het tijdstip waarop die kinderen kunnen deelnemen aan het basisonderwijs.
WE:	Voor- en vroegschoolse educatie is erop gericht ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar te voorkomen of te verminderen o.a met behulp van, bij het Nederlands Jeugd Instituut geregistreerde, erkende educatieve programma's.